

నాయేత్రి మేంత్తార్ వదేరణము

ప్రముఖ శ్రీవిద్యా ప్రచారకులు
స్వామి పరమానందనాథ
పరమానందపీఠం, విజయవాడ

గాయత్రీ మంత్రార్థ వివరణము

గాయత్రీదేవి ధ్యానం

శ్లో॥ ముక్తా విద్రుమహేమనీల ధవళచ్ఛాయైర్ముఖై స్త్రీక్షణైః
యుక్తామిందు నిబద్ధ రత్నమకుటాం తత్త్వార్థ వర్ణాత్మికాం
గాయత్రీం వరదాభ యాంకుశకళాః శుభ్రం కపాలం గదాం
శంఖం చక్ర మధారవిందయుగళం హస్తైర్వహంతీం భజే॥

భావము : ముత్యం, పగడం, బంగారం, నీలం, తెలుపు వర్ణాలు (రంగులు) గల అయిదు ముఖాలు కలిగినట్టిదీ, మూడు కన్నులు కలదీ, రత్నాలు పొదగబడిన కిరీటంలో చంద్రకళ కలదీ, తత్త్వార్థాన్ని విశదీకరించే అక్షర స్వరూపమైనట్టిదీ, వరద అభయ ముద్రలను, అంకుశ కొరడాలను, తెల్లని బ్రహ్మకపాలాన్ని, గద శంఖ చక్రాలను, రెండు తామరపుష్పాలను అనగా ఈ పది వస్తువులను పది చేతులతో ధరించిన గాయత్రీదేవిని ధ్యానిస్తున్నాను.

ఉపనయనం - సంధ్యావందనం

పూజ్యులు రాజయోగి శ్రీశ్రీశ్రీ సత్యదానందస్వామివారు బోధించిన
అంతరార్థం

‘ఉపనయనం’ అంటే మూడవనేత్రం, జ్ఞాన చక్షువు. అది ‘జ్ఞానం’ సంపాదించుకున్నప్పుడే యథార్థమవుతుంది. మానవులందరికీ రెండు నేత్రాలు మాత్రమే జన్మతః లభిస్తాయి. ఉపనయన సంస్కారం తర్వాత మూడవనేత్రం సంపాదించుకోవటానికి అర్హత లభిస్తుంది. అంటే ఉపనయన సంస్కారం లేనివారు ‘జ్ఞాననేత్రం’ సంపాదించుకోవటానికి అనర్హులన్నమాట. ఉపనయన సంస్కారం పొందిన వారిని “బ్రహ్మచారి” అంటారు. బ్రహ్మవిద్యను మనస్సు ద్వారా (మెదడు ద్వారా) తెలుసుకొనేవాడే బ్రహ్మచారి. అంటే బ్రహ్మచారి ధీయరీ మాత్రమే క్షుణ్ణంగా గురువు ద్వారా నేర్చుకుంటాడు గానీ ప్రాక్టికల్ గా అనుభూతి చెందడు. బ్రహ్మవిద్య Theoretical Knowledge లో కృతార్థుడైన వారికి లభించే పట్టాయే ‘జ్ఞాననేత్రం’.

మానవులు తమ రెండు నేత్రాల సహాయంతో ప్రపంచంలో జీవయాత్ర సాగిస్తున్నారు. జ్ఞానచక్షువు ద్వారా తమ అంతరంగంలో అంతర్యాగం ఆచరించాలి. ఎవరైతే ‘మూడవనేత్రాన్ని’ లభ్యంచేసుకొంటారో అట్టివారికి రెండవజన్మ ప్రారంభమవుతుంది.

అంతర్యాగం గృహస్థాశ్రమం స్వీకరించి ఆచరించవచ్చు, లేదా యతీశ్వరుడుగా సాధనచేయవచ్చు.

ఉపనయన సంస్కారం పొందినవారు త్రిసంధ్యలలో గాయత్రీ మంత్ర జపంతో సంధ్యావందనం ఆచరిస్తూఉంటే తప్ప బ్రహ్మవిద్య అవగాహనకాదు. వేదశాస్త్రం, బ్రహ్మసూత్రాలు, అష్టాదశపురాణాలు, శ్రీమద్భగవద్గీత మున్నగునవి అధ్యయనం చేస్తే మానవ శరీరంలో ఉండే క్షరమైన 24 తత్త్వాలు, అక్షరమైన 4 తత్త్వాలు, వెరసి 28 తత్త్వాలు గురించి తెలుసుకోవటం సాధ్యమవుతుంది గాని, వాటికి అతీతంగా వుండే ‘దైవం’ సాక్షాత్కారమయ్యే అపరోక్షానుభవం లభించదు.

ఈపుస్తకంలో గాయత్రీ మంత్రార్థం వివరించబడింది. నేను లఘువుగా అంతరార్థం మాత్రమే ప్రస్తావిస్తాను. మానవులందరి దేహంలో 1. ఆత్మ, 2. కారణ శరీరం, 3. సూక్ష్మశరీరం, 4. స్థూల శరీరం, 5. వీటిల్లో మూడు సంధులు (Joints) 6. 24 తత్త్వాలు ఉంటాయి. ఆ 3 సంధులను సంధ్యావందనం, గాయత్రీమంత్రజపం సాధనచేస్తూ విడగొట్టు కొన్నవాడు ధన్యుడౌతాడు. 24 తత్త్వాలను బ్రహ్మపరం చేయాలి.

24 తత్త్వాలలో మలిన చైతన్యం ఉంటుంది. దీనిని 'ఆత్మ' తో అంతర్యాగం ద్వారా సంస్కరించుకొన్నప్పుడే శుద్ధచైతన్యం అవుతుంది. శుద్ధ చైతన్యమే జ్ఞానచక్షువు.

స్థూల సూక్ష్మ శరీరాలమధ్య ఉండే సంధిని (Joint) "ప్రాతఃసంధి" అంటారు. సూక్ష్మకారణ శరీరాలమధ్య ఉండే సంధిని "మధ్యాహ్నిక సంధి" అంటారు. కారణశరీరం - ఆత్మకు మధ్య ఉండే సంధిని "సాయంత్ర సంధి" అంటారు. త్రికాలాలలో గాయత్రీమంత్రోచ్ఛారణ చెయ్యాలి. గాయత్రీ మంత్రంలో ఇరవైనాలుగు (24) అక్షరాలు ఉంటాయి. ఇవి మానవ శరీరములో వుండే 24 తత్త్వాలను సూచిస్తాయి. అవి 4 అంతఃకరణాలు + పంచప్రాణాలు + పంచతన్మాత్రలు + పంచజ్ఞానేంద్రియాలు + పంచకర్మేంద్రియాలు.

4 అంతఃకరణాలకు, ఐదవదైవజ్ఞానం కల్పినపుడు 5 అవుతాయి. శరీరములో ఉండే 5×5 తత్త్వాలను అంటే $24 + 1$ తత్త్వాలను తెలియజెప్పటానికై ఉపనయనం సంస్కారం జరిపే 'వటువు'కు శిరోముండనం చేసి సంకేతంగా 'పంచశిఖలు' పెడతారు.

"మా బుద్ధులను ప్రేరణచేయునట్టి జగత్కారణమైనట్టి పరమాత్మ తత్త్వమైన తేజస్సును మేము ధ్యానించుచున్నాము" - అనే అర్థంగల గాయత్రీమంత్రం 3 పాదాలలో ఉంటుంది. మంత్రానికి మకుటంగా 3 వ్యాహృతులు ఉంటాయి. నాల్గవ పాదం అపరోక్షానుభూతి. అనేక సార్లు ఎవరైతే గాయత్రీమంత్రాన్ని ఉపాసన చేస్తారో అట్టివారికి మాత్రమే ఆ అపరోక్షానుభూతి లభిస్తుంది.

ఓం భూర్భువస్సువః - త్రివ్యాహృతులు

తత్సవితుర్వరేణ్యం - మొదటి పాదం

భర్గోదేవస్యధీమహి - రెండవపాదం

ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ - మూడవపాదం

అపరోక్షానుభూతి - నాల్గవపాదం

వేదాంతభాషలో విశ్వామిత్రుడు అంటే నాసిక. నాసికాబంధం ద్వారా ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసాలు స్వాధీనం చేసుకొనేవాడే సాధకుడు. సంధ్యావందనం సాధనద్వారా వటువు చిరంజీవి వీరవెంకట శేషాచలపతిరావు ద్విజుడై, అపరోక్షానుభవంపొంది, బ్రహ్మతేజస్సుతో తన శరీరంలోని 24 తత్త్వాలను నిరంతరం పునీతం చేసుకొంటూ దివ్యజీవితంతో అలరారేటట్లు గాయత్రీమాత ఆశీర్వదించుగాక!

స్వామి పరమానందనాథ

శ్రీవిద్యాపూర్ణ దీక్షాపర శ్రీమత్ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య
పూజ్యులు శ్రీశ్రీశ్రీ ప్రణవానందస్వాములవారు రచించిన

గాయత్రీ మంత్రార్థ వివరణము

“గాయంతం త్రాయతే యస్మా ధ్గాయత్రీ తేన కథ్యతే” గానము చేయువానిని, అనగా, మననము చేయువానిని రక్షించునది గావున గాయత్రీ యనఁబడును.

ఈ మంత్రము ద్విజుల కుపనయనకాలమందు గురువులచే నుపదేశింపఁ బడుటచే దీనికి గురుమంత్ర మనియు, బ్రహ్మోపదేశ మనియుఁ బేర్లుకలవు. గాయత్రీ మంత్రము వేదత్రయమందును గలదు. ఈ మంత్ర మేదో యొకానొక దేవతావిశేషముయొక్క యుపాసనముగాని, ఏదోయొక సాంప్రదాయమునకు సంబంధించినట్టియు. లేక, నికృష్టమగు భోగములను గోరునట్టియుఁ బ్రార్థనగాని ప్రతిపాదింపక కేవల మాపరమేశ్వరుని గూర్చి నట్టియు సార్వభౌమికమైనట్టియుఁ బ్రార్థనను, లేక, యుపాసననే ప్రతిపాదించును.

ఓ३మ్ భూర్భువః స్వః

తత్స వితుర్వరేణ్యం

భర్గోదేవస్య ధీమహి

ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥

ఇందు “ఓ३మ్” అనునది ప్రణవము. ప్రతివేదమంత్రమునకును ముందును చివరను దీని నుచ్చరింపవలెనని ఋషులమతము. “భూర్భువః స్వః” (భూః, భువః, స్వః) అను నీ మూడును మహావ్యాహృతులు. చతుర్వింశత్యక్షరాత్మకం బగు “తత్సవితుర్వరేణ్యం, భర్గోదేవస్య ధీమహి, ధియో యోనః ప్రచోదయాత్” అనునది అసలు గాయత్రీమంత్రము (Gayatri proper). గాయత్రీ మంత్రము, ఎనిమిదేసి అక్షరములతోఁ గూడకొనిన మూడుపాదములు కలది. ఇందు మొదటిపాదమునం దేడక్షరములు మాత్రమే యున్నవి. అందులకుగాను “వరేణ్యం” అను పదమును సామవేదమునందువలె “వరేణీయం” అని విడదీసిగాని, “ఓం” కారమును కలిపిగాని, ఎనిమిదక్షరములుగ లెక్కించుచున్నారు. (“ఇయాది పూరణః” అని పింగళభందము నందున్నది.)

గాయత్రీ మంత్రమునకు “విశ్వామిత్రుఁడు” ఋషి, అనగా, మంత్రద్రష్ట - ఈ మంత్రమును, మంత్రార్థమును దెలిసికొని విస్తరించి ప్రచారముచేసిన వాఁడు. “సవితా” దేవత, అనగా ప్రతిపాద్యవిషయము సృష్టికర్తయగు పరమేశ్వరుఁడు.

గాయత్రీమంత్రము శుక్లయజుర్వేదమున నాలుగు సార్లును, కృష్ణయజుర్వేదమున రెండుసార్లును, ఋగ్వేదమున నొకసారియు, సామవేదమున నొకసారియు వచ్చినది.

ప్రణవార్థము

ఓమ్, ఓమ్, ఓం - దీనికి, ప్రణవ మనియు, ఓం కారమనియు, ఉద్గీఢమనియు, ఏకాక్షర మనియు, తారకమనియు, శబ్దబ్రహ్మ మనియు నామాంతరములు గలవు. ఓంకారము పరబ్రహ్మముయొక్క నామము లన్నిటిలోను సర్వోత్కృష్టమైన నామము. తక్కుంగల నామములెల్ల దీనియం దంతర్గతములైనవి.

ఓంకారము సర్వవ్యాపకుడయిన పరబ్రహ్మస్వరూపము. ఇక్కడ, ఓంకారము బ్రహ్మప్రాప్తికి రూఢియైనట్టియు పూర్ణమైనట్టియు సాధనమని స్పష్టీకరించుటకే అది బ్రహ్మముతో అభేదముగ (తద్రూపముగ) చెప్పబడినది.

ఈ ఓంకారము వేదములయొక్క సారభూతము. ఉపనిషత్తులు దీనిమహిమను గానముచేయుచున్నవి. యోగాది శాస్త్రములు దీని నుపాసించుచున్నవి. బ్రాహ్మణ గ్రంథములును, స్మృతులును, భగవద్గీతలును దీనిని ప్రశంసించుచున్నవి. దీని కనేకార్థములు కలవు. ఉపాసకులు దీనిని జపించుచున్నారు. యోగులు దీని ననుసంధానము చేయుచున్నారు. శిశువు పుట్టగానే పూర్వజన్మ సంస్కారముచేత ప్రణవనాదమును చేయు చున్నాడు. పరమేశ్వరు నుపాసించుటకు అందఱునెట్లు జన్మతోనే హక్కుదారులో అటులచే పరమేశ్వరవాచకం బగు ప్రణవోపాసనకుగూడ అందఱకును జన్మహక్కు కలదు. ప్రణవము మంత్రరాజములలోనికెల్ల శిరోమణి. దీని నుపదిష్టమార్గమున, యుక్తరీతిని, సార్థముగ జపించుచో, ధ్యానముచేయుచో ఉపాసించుచో సర్వపాపములనుండి విముక్తుడై సాధకుడు మోక్షార్హుడగుచున్నాడు. సర్వజనులును ఈ మంత్రరాజమును (ఓంకారమును) జపించుటకును, ఉపాసించుటకును, ధ్యానించుటకును సమానార్హులే. కాన సంపూర్ణార్థమును దెలిసికొని దీని నుపాసించుటవలన గలుగు నమృతత్వమును అందఱు చూరగొందురుగాక.

అకార, ఉకార, మకారము లను త్ర్యక్షరసంయోగముచే ఓంకారము సిద్ధమగుచున్నది. పరమేశ్వరుని యొక్క అన్యనామమువలెగాక ఇది పరమేశ్వరునివలెనే అవ్యయము, నాశరహితము, ఏకాక్షరము, లింగ-విభక్తి-

వచనరహితము, సర్వగర్భము, అతిగంభీరము. సమస్తబ్రహ్మాండమును దీనియం దిమిడియున్నది. ఈ ఓం కారమునందలి మూడక్షరములును జగత్తు నందలి సర్వత్రిపుటుల ★ యొక్క సూచకములై యున్నవి.

-
- ★1. కార్యత్రయము :- సృష్టి, స్థితి, లయములు.
2. దేహత్రయము :- స్థూల, సూక్ష్మ, కారణములు.
3. అవస్థాత్రయము :- జాగ్ర, త్వష్ట, సుషుప్తులు.
4. తాపత్రయము :- అధ్యాత్మిక, ఆధిదైవిక, ఆధిభౌతికములు.
5. సుఖత్రయము :- విషయానంద, వాసనానంద, బ్రహ్మానందములు.
6. ఆనందత్రయము :- మనుష్యానంద, దేవానంద, బ్రహ్మానందములు.
7. గుణత్రయము :- సత్త్వ, రజస్, తమస్సులు.
8. వృత్తిత్రయము :- శాంత, ఘోర, మూఢములు.
9. వ్యాప్యత్రయము :- భూః, భువః, స్వః.
10. కాలత్రయము :- భూత, భవిష్యద్వర్తమానములు.
11. లోకత్రయము :- స్వర్గ, మర్త్య, పాతాళములు.
12. లోకత్రయము :- పృథివీ, అంతరిక్ష, ద్యులోకములు.
13. మూర్తిత్రయము :- బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు.
14. దేవీత్రయము :- మహాసరస్వతి, మహాలక్ష్మీ, మహాకాళీ.
15. దేవత్రయము :- వసు, రుద్ర, ఆదిత్యులు.
16. కర్మత్రయము :- ప్రకృతి జీవాత్మ, పరమాత్మలు.
17. మతత్రయము :- అద్వైత, విశిష్టాద్వైత, ద్వైతములు.
18. కర్మత్రయము :- పుణ్య, పాప, మిశ్రమములు.
19. కర్మత్రయము :- అగామి, సంచిత, ప్రారబ్ధములు.
20. శక్తిత్రయము :- ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియాశక్తులు.
21. శక్తిత్రయము :- పరమాత్మయొక్క జీవనదాత్రీ, దుఃఖాపహర్త్రీ, సుఖకర్త్రీ, శక్తులు.
22. వేదత్రయము :- ఋగ్యజుస్సామవేదములు.
23. కాండత్రయము :- జ్ఞాన, కర్మ, ఉపాసనలు (లేక, విజ్ఞానములు).
24. స్వరత్రయము :- ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరితములు.
-

“అ” కారమునకు విరాడగ్ని విశ్వాదులును, “ఉ” కారమునకు హిరణ్యగర్భ వాయుతైజసాదికములును, “మ” కారమునకు ఈశ్వరాదిత్య ప్రాజ్ఞాది కములును సూచకములు.

-
25. స్థానత్రయము :- నాభి, హృదయ, భూమధ్యములు
 26. వైరాగ్యత్రయము :- ఐహిక, అముష్మిక, మిశ్రములు.
 27. భక్తిత్రయము :- బాహ్య, ఆనన్య, ఏకాంతములు.
 28. నేత్రత్రయము :- నేత్రద్వయము, జ్ఞాననేత్రము.
 29. నేత్రత్రయము :- నేత్రద్వయము, భూమధ్యము.
 30. లక్ష్యత్రయము :- అంతర్, మధ్య, బాహ్యములు.
 31. జ్ఞానత్రయము :- సంజ్ఞాన, విజ్ఞాన, ప్రజ్ఞానములు.
 32. మండలత్రయము :- సూర్య, చంద్ర, అగ్నులు.
 33. ముక్తిత్రయము :- జీవన్ముక్తి, విదేహముక్తి, క్రమముక్తి.
 34. ద్విజత్రయము :- బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులు.
 35. మౌనత్రయము :- వాఙ్మౌన, అక్షమౌన, కాష్ఠమౌనములు.
 36. అగ్నిత్రయము :- దక్షిణ, గార్వాపత్య, ఆహవనీయాగ్నులు.
 37. ఋణత్రయము :- ఋషి, పితృ, దేవఋణములు.
 38. ఈషణత్రయము :- దారేషణ, ధనేషణ, పుత్రేషణలు.
 39. గురుత్రయము :- మాత, పిత, ఆచార్యుడు.
 40. తత్వత్రయము :- వాత, పితృ, శ్లేష్మములు.
 41. అవస్థాత్రయము :- బాల్య, యౌవన, వార్ధక్యములు.
 42. నాడీత్రయము :- ఇడా, పింగళా, సుషుమ్నలు.
 43. యజ్ఞోపవీతములోని సూత్రత్రయము.
 44. గాయత్రీమంత్రముయొక్క త్రిపాదములు.
 45. దీక్షాత్రయము :- దృగ్దీక్ష (గురువు తనదృష్టిని శిష్యుని నేత్ర ములయందుంచి దాని మూలమున వాని కల్మష మును తొలగించుట), వాగ్దీక్ష (ఉపదేశరూపమున వాని మనస్సును నిర్మలముచేయుట), స్పృశ్యదీక్ష (హస్త స్పృశ్యమువలనఁ బరిశుద్ధునిజేయుట).
-

విరాట్ = (ఉపసర్గపూర్వకమగు “రాజ్యదీప్తౌ” అనుధాతువుతో “క్విప్” ప్రత్యయము చేర్చుటచే “విరాట్” శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. “యో వివిధంనామ చరాచరం జగ ద్రాజయతి ప్రకాశయతి స విరాట్”) వివిధము, అనగా, బహుప్రకార మగు చరాచరజగత్తును ప్రకాశింపఁ జేయువాఁడు, సర్వప్రకాశకుఁడు (All illuminating).

అగ్నిః = (“అఙ్ఘ్ర గతిపూజనయోః, అగ, అగి, ఇన్ గత్యర్థక” ధాతువునుండి “అగ్ని” శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. “గతేస్త్రయోఽర్థాః జ్ఞానం గమనం ప్రాప్తిశ్చేతి, పూజనం నామ సత్కారః యోఽఙ్ఘ్రతి అచ్యతే గత్యంగత్యేతి సోఽయ మగ్నిః”) జ్ఞానస్వరూపుఁడును సర్వజ్ఞుఁడును, తెలియఁ బడుటకును, పొందుటకును, పూజింపఁబడుటకును యోగ్యుఁడును (All knowledge, Omniscient).

విశ్వః = (“విశ్ ప్రవేశనే” అనుధాతువునుండి “విశ్వ” శబ్దము సిద్ధమగు చున్నది. “విశ న్తి ప్రవిష్టాని సర్వాణ్యతాశాదీని భూతానియస్మిన్ యో వాఽఽ కాశాదిషు భూతేషు ప్రవిష్టః స విశ్వ ఈశ్వరః”)

46. పాపత్రయము :- విహితకర్మ నాచరింపకుండుటవలన కలుగు పాపము, నిషిద్ధకర్మ చేయుటవలనఁ గలుగు పాపము, ఇంద్రియనిగ్రహము లేకుండ కర్మ చేయుటవలనఁ గలుగుపాపము.

47. జ్ఞానము, జ్ఞేయము, జ్ఞాత.

48. ధ్యానము, ధ్యేయము, ధ్యాత.

49. దృక్, దృశ్య, ద్రష్టలు.

50. క్రైస్తవత్రిపుటి (Christian Trinity) :- తండ్రి, కుమారుఁడు, పరిశుద్ధాత్మ (Father, Son and Holy Ghost) క్రైస్తవత్రిపుటియొక్క భావము వైదికమతము నుండియే గ్రహింపఁబడినది. ఇత్యాదులు.

ఎవ్వని యందు ఆకాశాది సమస్తభూతములు ప్రవేశించుచున్నవో (అనగా ఎవ్వనియందు సమస్తజగత్తుగలదో) మఱియు నెవ్వఁడు సమస్తజగత్తునందును ప్రవేశించి (వ్యాపించి) యున్నాఁడో అట్టి పరబ్రహ్మము (One in Whom the whole universe dwells and Who pervades the whole universe, Omnipresent).

హిరణ్యగర్భ = (“జ్యోతిర్వై హిరణ్యం తేజోవై హిరణ్య మిత్యైతరేయశతపథ బ్రాహ్మణే. హిరణ్యాని సూర్యా దీని తేజాంసి గర్భే యస్య - తథా సూర్యాదీనాం తేజసాం యో గర్భో ఽధిష్ఠానం స హిరణ్యగర్భః”) ప్రకాశము నిచ్చునట్టిసూర్యాదిలోకములు గర్భమందుఁ (తనయందు) గలవాఁడు, మఱియు తేజోవంత మగు సూర్యాదిలోకముల నుత్పన్నముచేయువాఁడు (One Who is the source and support of all life and luminous bodies such as the Sun).

వాయుః = (“వా గతిగంధనయోః” అను ధాతువునుండి “వాయు” శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. “యో వాతి చరాచరం జగద్ధరతి బలినా బలిష్ఠః స వాయుః”) చరాచరమైన సమస్తజగత్తును ధరించి జీవింపఁజేసి లయింపఁజేయువాఁడును, బలవంతులకంటె బలవంతుఁడును, అనగా, అనంతబలయుక్తుఁడును (All - powerful, Omnipotent).

తైజసః = (“తిజ నిశానే” అనుధాతువునుండి “తేజః” శబ్దమును, దానిని తద్ధితాంతముచేయుటచే “తైజస” శబ్దమును సిద్ధమగుచున్నవి) ప్రకాశస్వరూపుఁడును, సర్వజగత్ప్రకాశకుఁడును, అనగా, స్వయంప్రకాశస్వరూపుఁడగు పరమాత్మ (One Who is self illumination and resplendent and who illumines even the luminous bodies).

మ

ఈశ్వరః = (“ఈశ ఐశ్వర్యే” అనుధాతువునుండి “ఈశ్వర” శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. “యఈష్టే సర్వైశ్వర్యవాన్ వర్తతే స ఈశ్వరః”) సర్వైశ్వర్యయుక్తుడు. అనగా, సర్వశక్తిమంతుడును అనంతజ్ఞానయుక్తుడును, స్వామియు (Lorad; one whose knowledge and power are infinite).

ఆదిత్యః = (“దా అవఖండనే” అనుధాతువునుండి “అదితి” శబ్దమును, దానిని తద్ధితాంతము చేయుటచే “ఆదిత్య” శబ్దమును సిద్ధ మగుచున్నది. “నవిద్యతే వినాశో యస్య సోఽయ మదితిః, అదితిరేవ ఆదిత్యః”) వినాశములేనివాడు, నాశరహితుడు, మృత్యువులేనివాడు (Immortal).

ప్రాజ్ఞః = (“ప్ర” పూర్వకమగు “జ్ఞా అవబోధనే” అను ధాతువునుండి “ప్రజ్ఞ” శబ్దమును, దానిని తద్ధితాంతము చేయుటచే “ప్రాజ్ఞ” శబ్దమును సిద్ధమగుచున్నది. “యః ప్రకృష్టతయా చరాచరస్య జగతో వ్యవహారం జానాతి స ప్రజ్ఞః ప్రజ్ఞ ఏవ ప్రాజ్ఞః”) ప్రకృష్టమైన (విశిష్టమైన) జ్ఞానము కలవాడు, జ్ఞాన స్వరూపుడు. సర్వ చరాచరజగత్తుయొక్క వ్యవహారముల నెరింగిన వాడు, సర్వజ్ఞుడునగు పరమేశ్వరుడు (One Who knows the actions of all the movable and immovable creatures of the whole world; all knowledge; Omniscient).

ఇది ఓంకారముయొక్క సంక్షిప్తార్థము.

మహావ్యాహృత్యరము

(1) “వ్యాహరణం - ఉచ్చారణం, తద్విషయత్వాన్మంత్రాణాం వ్యాహృతిత్వమ్” (2) (యద్వా) “వివిధే-కర్మణి, ఆహ్రియంతే-ప్రయుజ్యంత ఇతి - వ్యాహృతయః” వివిధములగు కర్మలయందు ప్రయోగింపబడునవి గావున వ్యాహృతులు.

“భూః” అనుదానికి భూలోకము, అగ్నిదేవత, ఋగ్వేదము, ప్రాణవాయువును, “భువః” అనుదానికి అంతరిక్షలోకము, వాయుదేవత, సామవేదము, అపానవాయువును, “సువః-స్వః” అనుదానికి స్వర్లోకము, ఆదిత్యదేవత, యజుర్వేదము, వ్యానవాయువును అను నర్థములు వివక్షితము లని తైత్తిరీయోపనిషత్తు యొక్క మతము.

భూః = (“భూరితివై ప్రాణః భువ రిత్యపావః స్వరిత వ్యానః॥” తై. ఉ. శి. ౫ “యః ప్రాణయతి చరాచరం జగత్ స భూః, స్వయంభూ రీశ్వరః, ప్రాణాదపి ప్రియస్వ రూపో వా సచేశ్వరః”) సమస్తజగత్తునకు జీవనాధారుఁడును, స్వతస్సిద్ధుఁడును ప్రాణమునకంటెఁగూడ ప్రియుఁడును, భూలోకాధిపతియు, కర్మకాండోపదేష్టయు, సత్స్వరూపుఁడునునగు పరమేశ్వరుఁడు (One Who is the life and support of the whole universe, is dearer than life itself, and is self existent; All-life).

భువః = (“భువరిత్యపానః” “యః సర్వం దుఃఖ మపానయతి దూరీకరోతి సో ఽపానః”) సమస్త దుఃఖములనుండియు రహితుఁడును, నిజభక్తులను సమస్తదుఃఖములనుండి తొలగించి సర్వదా సుఖమం దుంచువాఁడును, భువర్లోకాధిపతియు, ఉపాసనాకాండోపదేష్టయు, చిత్స్వరూపుఁడునునగు పరమాత్మ (One Who is himself free from all tribulations, Who destroys all tribulations, and gives bliss to His devotees; All - holiness).

స్వః = (“స్వరితి వ్యాసః” యోవివిధం జగత్ వ్యానయతి వ్యాప్నోతి వ్యాసః సర్వాధిష్ఠానం సుఖస్వరూపం బ్రహ్మేతి స్వః) నానావిధమగు జగత్తంతయు వ్యాపించి యున్నవాఁడును, సర్వాధిష్ఠాతయు, సుఖస్వరూపుఁడును, స్వర్లోకాధిపతియు, జ్ఞానకాండోపదేష్టయు, ఆనందస్వరూపుఁడునునగు పరబ్రహ్మము (One Who pervades this multiform universe and is the support of all and who is the personification of bliss; All-bliss).

గాయత్రీ మంత్రార్థము

సవితుః = (“యః సునో త్యుత్పాదయతి సర్వంజగత్ స సవితా తస్య”) సమస్తజగత్తును ఉత్పన్నముచేయు వాఁడును, అనగా, సర్వసప్తయు, సర్వైశ్వర్యయుక్తుడును, సర్వైశ్వర్యప్రదాతయు (of One who is the creator of the whole universe, Lord, and giver of all power and plenty)

దేవస్య = (“యో దీవ్యతి దీవ్యతే వా యః ప్రకాశయతి వా సదేవః తస్య”) స్వయం ప్రకాశస్వరూపుఁడును, అందరి ఆత్మలను ప్రకాశింపఁ జేయువాఁడును, సర్వసుఖములనిచ్చు వాఁడును, అందరిచేఁ గామింపఁబడు వాఁడునునగు పరబ్రహ్మముయొక్క (of One Who is self-illuminating, of one who illumines the souls, and of One Who bestows happiness on all and is sought after by the learned).

తత్ = ఆ (that)

వరేణ్యమ్ = (“యద్వరం వర్తు మర్హ మతి శ్రేష్ఠం తద్వరేణ్యమ్”) వరింపఁ దగినదియు, సర్వపూజనీయమును, భజనీయమును అందఱకుఁ బ్రార్థింపఁదగినదియు, పరమపవిత్రమును, నిర్దుష్టమైనదియు, సర్వశ్రేష్ఠమునునగు (most adorable, all-holy)

భర్గః = (“భృజ్జంతి పాపాని దుఃఖమూలాని యేనతత్ తేజః శుద్ధం పరమార్థ విజ్ఞాన స్వరూపం తద్భర్గః”) పాపరూపక సర్వ దుఃఖమూలమును నాశము చేయునట్టి, అనగా సంసారమును నశింపఁజేయునట్టి తేజస్సును, అజ్ఞానాంధకారమును తొలగించునట్టి తేజస్సును, శుద్ధ స్వరూపమును, విజ్ఞానస్వరూపమును (Spiritual light and knowledge, destroyer of all sins and ignorance).

ధీమహి = (మేము) ధ్యానము చేయుచున్నాము, ఉపాసన చేయుచున్నాము, భావన చేయుచున్నాము, ధారణ చేయుచున్నాము (We meditate or contemplate). ఎందునిమిత్తమనగా (Because)

యః = పూర్వోక్తమైన యే (సవిత్పదేవ పరమాత్మయొక్క) తేజస్సు (which light and knowledge of the Almighty Lord)

నః = మా యొక్క (our)

ధియః = బుద్ధులను, ప్రజ్ఞలను (intellects or understandings) ప్రచోదయాత్ : (ఉత్తమ గుణకర్మస్వభావముల యందు) ప్రేరేపించుచున్నదో, ప్రవర్తింపఁజేయుచున్నదో, ప్రకాశింపఁ జేయుచున్నదో (అట్టి తేజస్సును మేము ధ్యానించుచున్నాము) (may actuate or illumine)

తాత్పర్యము = (౧) ఏపరబ్రహ్మము యొక్క సర్వోత్తమమైన నామ మోంకారమో (సచ్చిదానందస్వరూపమో), ఎవ్వఁడు సమస్తజగత్తునకు జీవ నాధారుఁడును స్వతస్సిద్ధుఁడును ప్రాణమునకంటెఁగూడ ప్రియుఁడును భూలోకాధిపతియు కర్మ కాండోపదేష్టయు సత్స్వరూపుఁడునో, ఎవ్వఁడు సమస్తదుఃఖములనుండియు రహితుఁడును నిజభక్తులను సమస్తదుఃఖములనుండి తొలగించి సర్వదా సుఖములనొసంగువాఁడును భువర్లోకాధిపతియు ఉపాసనాకాండోపదేష్టయు చిత్స్వరూపుఁడునో, ఎవ్వఁడు నానావిధజగత్తునంతను వ్యాపించియున్న వాఁడును

సర్వాధిష్ఠాతయు సుఖస్వరూపుఁడును స్వర్లోకాధిపతియు జ్ఞానకాండో
పదేశ్యయు ఆనందస్వరూపుఁడునో, ఎవ్వఁడు సమస్తజగత్తు
నుత్పన్నము చేయువాఁడును (సర్వప్రప్తయు) సర్వైశ్వర్యయుక్తుఁ
డును సర్వైశ్వర్యప్రదాతయునో, ఎవ్వఁడు స్వయం ప్రకాశస్వరూపుఁ
డును అందఱి యాత్మలను ప్రకాశింపజేయువాఁడును సర్వసుఖముల
నిచ్చువాఁడును అందఱిచేఁ గామింపఁబడువాఁడునో, అట్టి పర
బ్రహ్మము యొక్క పరమపవిత్రమైనదియు సర్వపూజనీయమైనదియు,
భజనీయమైనదియు, నిర్దుష్టమైనదియు సర్వశ్రేష్ఠమైనదియు నగు
పాపరూపక స్వదుఃఖములమును నాశముచేయునట్టి (సంసారమును
నశింపుచేయునట్టి) తేజస్సును - అజ్ఞానాంధకారమును తొలగించు
నట్టి తేజస్సును, శుద్ధ స్వరూపమును, విజ్ఞాన స్వరూపమును -
మేము ధ్యానము చేయుచున్నాము, లేక, ఉపాసించుచున్నాము.
ఎందునిమిత్తమనగా పరమాత్మయొక్క ఆ తేజస్సు మా యొక్క
బుద్ధులను ఉత్తమగుణ కర్మస్వభావములయందు ప్రేరేపించుటకు.

లేక, (౨) (ఓం ఓంకార పరబ్రహ్మ సచ్చిదానంద స్వరూపుఁడును (భూః)
సర్వజగజ్జీవనహేతువును ప్రాణమునకంటె ప్రియుఁడును (భువః)
సమస్త దుఃఖహర్తయు సుఖప్రదాతయు (స్వః) జగత్తంతయు
వ్యాపించియున్న వాఁడును సుఖస్వరూపుఁడునునగు (యః)
ఏపరమేశ్వరుఁడు (నః) మా యొక్క (ధియః) బుద్ధులను
(ప్రచోదయాత్) (ఉత్తమగుణ కర్మస్వభావములయందు) ప్రేరేపించు
చున్నాఁడో, ప్రవర్తింపఁజేయుచున్నాఁడో(అట్టి)(సవితుః) సమస్తజగత్తు
నుత్పన్నము చేయువాఁడును సర్వైశ్వర్యయుక్తుఁడును సర్వైశ్వర్య
ప్రదాతయు (దేవస్య) స్వయంప్రకాశస్వరూపుఁడును అందరి
యాత్మలను ప్రకాశింపఁజేయువాఁడును సర్వసుఖముల నిచ్చు
వాఁడు అందఱిచేఁగామింపఁబడువాఁడును నగు పరబ్రహ్మము

యొక్క (తత్) ఆ (వరేణ్యమ్) పరమ పవిత్రమైనదియు
భజనీయమైనదియు సర్వశ్రేష్ఠమైనదియు నగు (భర్గః) పాపరూపక
సర్వదుఃఖమూలమును (సంసారమును) నాశముచేయునట్టియు
అజ్ఞానాంధకారమును తొలగించునట్టియు విజ్ఞాన స్వరూపకమైన
తేజస్సును - శుద్ధస్వరూపమును - (ధీమహి) మేము ధ్యానము
చేయుచున్నాము, లేక, ఉపాసించుచున్నాము.

లేక, సంక్షేపముగ (3) (ఓం) ఓంకారపరబ్రహ్మ సచ్చిదానందస్వరూపుఁ
డును (భూః) సర్వజగజ్జీవన హేతువును (భువః) సమస్త దుఃఖహర్తయు
(స్వః) సుఖస్వరూపుఁడునునగు (యః) ఏపరమేశ్వరుఁడు (నః) మా
యొక్క (ధియః) బుద్ధులను (ప్రచోదయాత్) ఉత్తమ గుణకర్మ
స్వభావముల యందు ప్రేరేపించుచున్నాఁడో (అట్టి) (సవితు) సర్వ
స్రష్టయు (దేవస్య★) స్వయంప్రకాశస్వరూపుఁడును నగుపరమాత్మ
యొక్క (తత్) ఆ (వరేణ్యమ్) సర్వశ్రేష్ఠమైనట్టి (భర్గః) అజ్ఞానాంధకార
నాశక తేజస్సును (ధీమహి) మేము ధ్యానము చేయుచున్నాము. ★★
((ఓం) సచ్చిదానందపరబ్రహ్మ (భూః) సర్వస్య ప్రాణోబ్రహ్మ
(భువః) సర్వస్య దుఃఖహరం సుఖప్రదం వా బ్రహ్మ (స్వః) సర్వస్య
సుఖప్రాప్తిస్థానం బ్రహ్మ (యః) (నః) అస్మాకమ్ (ధియః) బుద్ధయః
ప్రజ్ఞా (ప్రచోదయాత్) సద్గుణ కర్మస్వభావేషు ప్రేరయతి (తస్య)

★ (దేవస్య) స్వయంప్రకాశస్వరూపుఁడగు (సవితుః) సర్వస్రష్ట యొక్క అనియైనను
అన్వయముచేసికొవనగును.

★★ కొందఱీ గాయత్రీమంత్రమునకు సూర్యపరముగను, మరికొందఱు “గాయత్రీ”
యను దేవీవిశేషపరముగను, ఇంకకొందఱు శివపరముగను గూడ అర్థము
చెప్పుదురు. కాని వేదములయొక్క పరమాశయము మాత్రము ఇక్కడ మేము
చెప్పినదే యని మాయభిప్రాయము.

(సవితుః) సకలజగదుత్పాదకస్య సమగ్రైశ్వర్యయుక్త స్యేశ్వరస్య
(దేవస్య) సర్వప్రకాశకస్య ప్రకాశస్వరూపస్య సకలైశ్వర్యప్రదాతుః
సర్వత్రవ్యాప్తస్యై న్తర్యామిణః (తత్) (వరేణ్యమ్) సర్వభ్యః ఉత్పృష్టమ్
ప్రాప్తం యోగ్యం భజనీయమ్ (భర్గః) భృజ్జంతి పాపాని దుః
ఖమూలాని యేన తత్తేజః విజ్ఞాన స్వరూపంప్రతి (ధీమహి) దధీమహి)

1. (ధీమహి) We meditate upon (తత్) that (వరేణ్యమ్) most
(adorable) (భర్గః) spiritual light and knowledge of Him (ఓం) Who
is Existence - Knowledge - Bliss (భూః) Who is life and support of
the whole universe, is dearer than life itself, and is self-existent
(భువః) Who is Himself free from all tribulations, destroys all tribu-
lations, and gives bliss to His devotees (స్వః) Who pervades this
multiform universe, Who is the support of all and the personifica-
tion of bliss (సవితుః) and of Him Who is the creator of the whole
universe, Lord, and giver of all power and plenty (దేవస్య) and of
Him Who is self-illuminating. Who illumines the souls, and of
Him Who bestows happiness on all and is sought after by the
learned so that (యః) He (ప్రచోదయాత్) may actuate or illumine
(నః) our (ధియః) intellects or understandings.

Or briefly thus : 2. (ఓం) Oh Supreme Existence - Knowl-
edge - Bliss ! (భూః) Oh All-life ! (భువః) Oh All-holiness (స్వః) Oh
All-bliss ! (ధీమహి) We meditate upon (తత్) that (వరేణ్యమ్) most
adorable (భర్గః) spiritual light and knowledge of Thee (సవితుః)
Who art thy creator of the whole universe and (దేవస్య) of Thee
Who art All-illuminating and the bestower of happiness so that
(యః) ye (ప్రచోదయాత్) may actuate or illumine (నః) our (ధియః)
intellects or understandings.

పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్ పూర్ణముదచ్ఛతే ।

పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావశిష్టతే ।

ఓం తత్సత్

CERTIFICATE

Dr.Krovi Parthasarathi (born on December 13,1949)
a retired reader of commerce, from Vijayawada,
Andhra Pradesh, has given the complete discourse on
all the 4 Vedas(Rig Veda,Sama Veda,Yajur Veda and
Atharva Veda) and titled it as “Veda Vignanam”.
The discourse continued for a duration of 121.46 hours
(in 71 days) starting from june14, 2012
and ending on August 24, 2012.

Mathura Shrestha

Mathura Shrestha
Founder/Research Director

EVEREST WORLD RECORDS

Date: 16th Jan 2013

Seal of Office

Verification Code
*9772069103-RE#1